

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/217/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223204803
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:1223204803.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa matky C. D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, F., zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Karlíkovou, so sídlom Račianska 24E, Bratislava, a otca G. D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, F., zastúpený advokátkou JUDr. Romanou Škorcovou, so sídlom Partizánska 2, Bratislava, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II č.k. 5P/118/2023 – 194 zo dňa 22.07.2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1.

Mestský súd Bratislava II rozsudkom zo dňa 22.07.2024 zamietol návrh otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k maloletému A. (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

2.

Podľa odôvodnenia rozsudku sa otec maloletého návrhom zo dňa 22.12.2023 domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd znížil jeho vyživovaciu povinnosť na maloletého A. zo sumy 300 eur na 36,80 eur mesačne. Svoj návrh odôvodnil tým, že na jeho strane prišlo k zmene majetkových pomerov v dôsledku jeho neúspechu v podnikaní, dôvodom ktorého boli covid - opatrenia a následné branie si úverov. Otec sa snažil aj zamestnať, ale bolo mu povedané, že je prekvalifikovaný a mal by radšej opäť podnikáť. Žil z úspor, ktoré používal aj na úhradu výživného, tieto boli vyčerpané. Aktuálne žije z pomoci príbuzných. Býva v prenajatom dome, kde je nájomné 800 eur mesačne + energie, má náklady na stravu mesačne 250 eur, telefón + internet 53 eur, dopravu 120 eur. Otec mal za to, že sa zmenili pomery na jeho strane, čo mu neumožňuje uhrádzať stanovené výživné, ani sa zamestnať a ani podnikáť.

Súd vykonal dokazovanie listinami doloženými do spisu, vylúchom rodičov a kolízneho opatrovníka, pričom zistil, že maloletý A. je dieťaťom matky C. D. B. a otca G. D. B.. Výživné na maloletého bolo upravené naposledy rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 51P 466/2014 - 53 z 12.2.2015 na sumu 300 eur mesačne. Rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti, maloletý býva u matky. Otec má vyživovaciu povinnosť ešte k plnoletej D., v sume 300 eur mesačne.

Bežné výdavky na maloletého ustálil súd vo výške 465,95 eur mesačne, strava v škole – 12 eur mesačne, oblečenie – 40 eur mesačne, električka – 99,5 eur ročne, lekár, lekáreň – 60 eur ročne, doučovanie nemčina –15 eur na hodinu, t. j. 1 035 eur ročne, očná optika – 280 eur ročne, tréningy – 60 eur mesačne, ročné poistenie – 432,84 eur, telefón – 60 eur ročne, vreckové – 120 eur ročne, strava doma – 200 eur mesačne, čo súd považoval za primerané a štandardné, pričom otec výdavky na maloletého nerozporoval.

Súd vychádzal z potenciality príjmu otca a mal za to, že je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať príjem a uhrádzať už stanovené výživné, pričom vzhliadol aj na skutočnosť, že matka vykonáva výlučne sama osobnú starostlivosť o maloletého, otec sa s maloletým styka každý druhý víkend a podľa dohody, taktiež prihliadol na vývoj životných nákladov. Otec žije v F., kde má možnosť získať si prácu aj v inom odvetví. Zo spisu podľa súdu nevyplýva, že by otec bol toho času práceneschopný a nemohol sa zamestnať. Tvrdenia o zhoršenom zdravotnom stave otec nijako nepreukázal.

Súd uvádzal, že v prvom rade má otec záväzok vo forme výživy svojich detí, ktorých výživa má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Argumentácia, že by mu musel potencionálny zamestnávateľ vyplácať mzdu v hotovosti, je nedôvodná, nakoľko na jednej strane otec uviedol, že nemá exekúcie, na druhej strane, že by mu banka zablokovala účet, keby mu tam peniaze prišli. Súd nevzhladol skutočnosť, že by nemohol mať mzdu vyplácanú bezhotovostne.

3.

Súd konštatoval, že za splnenia zákonných podmienok uvedených v § 75 ods. 1 zákona o rodine sa pri určení výšky výživného uplatní princíp potenciality príjmov, ktorý má prednosť pred faktickým príjmom povinného. Princíp fakticity zohľadňuje len podmienky, ktoré existujú, princíp potenciality zohľadňuje aj podmienky, ktoré by za určitých ideálnych podmienok mohli existovať. Za závažné ospravedlniteľné dôvody v tejto súvislosti možno podľa súdu považovať zníženie príjmov zapríčinené zhoršeným zdravotným stavom, reálnou potrebou zmeny miesta výkonu povolania z rodinných dôvodov, organizačnými zmenami v zamestnaní, a pod. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné súd teda neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionálnych príjmov, čiže takých, ktoré by povinný potencionálne mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate príjmu a tým aj strate možnosti platiť výživné.

Súd ustálil, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosahovať taký príjem, aby mohol uhrádzať už určené výživné, a vychádzajúc z potenciality jeho príjmu považoval návrh na zníženie výživného na maloletého A. na sumu 36,80 eur za neopodstatnený a nedôvodný.

O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP (zákon č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok).

4.

Proti tomuto rozsudku podal otec v zákonnej lehote odvolanie, vniac súd prvej inštancie, že nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci.

Namietal, že na žiadnom mieste prvoinštančný súd neuvádza konkrétnu výšku príjmu, ktorú považuje za potenciálne dosiahnuteľný príjem s ohľadom na súdom definované kritéria. Vychádza len z otcovej údajnej pasivity a bez odkazu a poukázania na konkrétne dôkazy a skutočnosti konštatuje jeho potenciálnu schopnosť uhrádzať výživné vo výške 300,- eur na maloletého. V tejto súvislosti odvolateľ poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 30.06.2016, sp. zn. 10CoP/15/2016, v zmysle ktorého „podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20 - 30 % jeho čistého príjmu, samozrejme s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu.

Pokiaľ by otec bral v úvahu pracovné ponuky predložené matkou, priemerný ponúkaný príjem je vo výške 1.725,- eur v hrubom, čo približne zodpovedá sume 1.299,- eur čistého príjmu. Vyživovacia povinnosť v rozsahu 20 - 30 % by pri tomto príjme mala zodpovedať rozsahu 259,80 eur — 389,7 eur, ide však o rozsah vyživovacej povinnosti na všetky deti, teda tak maloleté, ako aj plnoleté. Aktuálne uložená vyživovacia povinnosť je spolu vo výške 600,- eur, čo zásadne prekračuje rozsah stanovený podľa pravidiel zaužívanej súdnej praxe. Samozrejme, súd môže stanoviť aj vyživovaciu povinnosť nad rámec tohto rozsahu, avšak tak môže urobiť s ohľadom na individuálne okolnosti prípadu, ktoré musí pochopiteľne náležite zdôvodniť, čo sa v predmetnom prípade nestalo. Prvoinštančný súd bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní konštatuje, že s ohľadom na princíp potenciality príjmu je otec schopný plniť vyživovaciu povinnosť vo výške 600,- eur mesačne, ignoruje pritom rozhodovaciu prax, ktorú sám v odôvodnení napadnutého rozsudku cituje. Rovnako neodôvodňuje ani vplyv a relevanciu jeho základných a nevyhnutných výdavkov.

Podľa odvolateľa prvoinštančný súd nedostatočne odôvodnil odvolaním napadnutý rozsudok, absolútne nevysvetlil, z akých dôvodov považuje pôvodné výživné za naďalej primerané a hlavne zodpovedajúce všetkým zákonným kritériám. Nedostatočným zdôvodnením rozsudku preto došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti poukazoval na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.01.2021, sp. zn. 7Cdo/I/2020, a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. US 495/2015 z 20. augusta 2015.

Odvolateľ podľa jeho tvrdenia aj v súčasnosti robí všetko preto, aby sa svojich dlhov zbavil, postavil sa znovu na nohy a mohol opäť nadštandardným spôsobom podporovať svoje obe deti. S ohľadom na vyššie uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

5.

Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca stručne uviedol, že rozhodnutie o odvolaní ponecháva na zvážení odvolacieho súdu.

6.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uvádzala, že súd prvej inštancie skúmal, či na strane otca vznikla taká podstatná zmena niektorého zo zákonom predpokladaných faktorov, ktorá by viedla k potrebe zmeny pôvodne určenej výšky vyživovacej povinnosti. Je zrejmé, že výživné sa určuje na pomerne dlhé obdobie do budúcnosti tak, ako to bolo aj v prípade účastníkov konania, kedy súd rozsudkom sp. zn. 51P/466/2014 zo dňa 12.02.2015 schválil rodičovskú dohodu, v rámci ktorej sa rodičia oprávnenej dohodli na výživnom vo výške 300,- eur mesačne. Počas obdobia, odkedy bolo naposledy určované výživné, sa zmenili okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na určenú výšku výživného, avšak nie na strane otca, ale na strane maloletého. Uvádzala ďalej, že predpokladom pre rozhodovanie o zmene výživného je teda zmena pomerov, ktorá by mohla byť predpokladom na zmenu právoplatného rozsudku o výživnom, a v zmysle súvisiacej judikatúry (R 27/1974) musí byť preukázaný záver, že došlo k zmene pomerov a že v dôsledku toho treba zmeniť aj výšku výživného.

Z vykonaného dokazovania podľa nej vyplynulo, že hoci podnikanie otca viedlo ku strate a k jej prehĺbavaniu, odvolateľ vzniknutú situáciu aktívne nerieši, inú prácu si nehľadá a len pasívne očakáva exekučné konania, ktoré by boli vedené voči jeho osobe. Riešenie budúcej finančnej situácie vidí odvolateľ v tom, že o rok môže vyhlásiť osobný bankrot. Aktuálne odvolateľ žiaden príjem nemá, žije z pomoci príbuzných. Napriek tomu si odvolateľ vlastné mesačné náklady vyčíslil v sume viac ako tisíc eur, pričom z ich štruktúry vyplýva, že podstatnú časť nákladov vynakladá na nájomné za bývanie v rodinnom dome, vo výške 800,- eur plus energie. Ak odvolateľ je schopný na svoj nadštandardný bytový komfort vynakladať tak vysokú peňažnú čiastku, potom jeho tvrdenie, že nie je schopný platiť na výživu maloletého sumu vyššiu ako 36,80 eur mesačne, nemôže viesť k inému záveru, ako takému, že odvolateľ sa usiluje vyhnúť sa svojej vyživovacej povinnosti.

Súd prvej inštancie v tejto súvislosti správne aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 zákona o rodine, keď vychádzal z potenciálneho príjmu vo výške predpokladanej zákonom, t. j. vo výške dvadsaťnásobku sumy živného minima, v danom prípade zo sumy 5.377,60 eur. Na základe uvedeného matka maloletého navrhla, aby odvolací súd odvolanie otca v celom rozsahu zamietol a prvostupňový rozsudok potvrdil.

7.

Otec vo svojom stanovisku k vyjadreniu matky uvádzal, že sa nestotožňuje s názorom matky, že nie je daný žiadny dôvod na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil odvolaním napadnutý rozsudok, žiadnym spôsobom nevysvetlil, z akých dôvodov vyhodnotil pôvodne dohodnuté výživné za naďalej primerané a zodpovedajúce všetkým zákonným kritériám. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie považuje otec za nedostatočné, v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, čím došlo k porušeniu práva na riadne odôvodnenie rozsudku a tým aj práva na spravodlivý proces.

Návrh na zníženie výživného voči maloletému bol z jeho strany podaný ako dočasné riešenie, avšak nie z dôvodu podaného trestného oznámenia, ale z dôvodu zmeny jeho pomerov, ktoré mu aktuálne neumožňujú uhrádzať výživné v dohodnutej výške. Návrh teda podal dočasne, dokým nedôjde k zlepšeniu jeho finančnej situácie a tým aj schopnosti opätovne prispievať na výživu maloletého v plnej výške.

Poukazoval tiež na to, že súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia rozsudku síce cituje v bode 11 ustanovenie § 63 ods. 1 zákona o rodine a v bode 24 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.09.2022, sp.zn. 6Cdo/107/2022, ktoré sa týka aj právnej domnienky podľa § 63 ods. 1 druhá veta

zákona o rodine, avšak vo svojej bližšej argumentácii k samotnému návrhu a posúdeniu jeho dôvodnosti neurčuje, že za potenciálny príjem považuje práve sumu 5.377,60 eur.

8.

Matka vo svojom následnom stanovisku k vyjadreniu otca poukazovala na to, že vyživovacia povinnosť je prvoradá a teda povinný otec má možnosť zamestnať sa a kým si nenájde prácu podľa jeho predstáv, má možnosť pracovať aj na nižších pozíciách, ktoré sú finančne ohodnotené. Povinný má svoj štandard, a to aj na úkor svojej vyživovacej povinnosti voči deťom. Tvrdenie povinného, že chce podnikat' a čaká na príležitosť, ako uvádzal na pojednávaní, nie je argument ani dôvod na zníženie jeho vyživovacej povinnosti. Povinný tvrdí, že nemá finančné prostriedky na vyživovaciu povinnosť, ale napriek tomu je zastúpený advokátom, ktorého musí platiť.

9.

Za splnenia procesných podmienok odvolací súd prejednal vec bez nariadenia pojednávania, oboznámil sa s obsahom spisového materiálu a po preskúmaní rozhodnutia súdu prvého stupňa bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP) dospel k záveru o dôvodnosti opravného prostriedku otca maloletého.

10.

Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

Podľa § 37 CMP súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

Podľa § 66 CMP odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 220 ods. 2 CSP (zákon č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok) v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť pred v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o rodine, u rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

11.

Podľa zistenia odvolacieho súdu, hoci súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia ako aplikované právne predpisy citoval správne ustanovenia zákona a v zásade správne popísal z nich vyplývajúce podmienky zmeny rozhodnutia o výživnom a zásady, ktoré sa pri stanovení výšky výživného uplatňujú, v konečnom dôsledku sa však týmito zásadami dôsledne neriadil a súčasne dôvody prijatia svojho rozhodnutia dostatočne zrozumiteľne a presvedčivo nevysvetlil. V súlade s námietkou odvolateľa je potrebné konštatovať, že súd v odôvodnení rozsudku opomenul uviesť, z akého jeho príjmu v konečnom dôsledku vychádzal a z akých dôkazov pri konštatovaní možnosti otca dosahovať príjem umožňujúci mu naďalej uhrádzať súdom stanovenú výšku výživného vykonal potrebné zistenia.

V rozpore s právnym názorom matky maloletého odôvodnenie rozsudku nenasvedčuje tomu, že by za výšku potenciálneho príjmu otca súd považoval sumu 5 377,60 eur, keď síce v bode 24. odôvodnenia rozsudku uvádza aplikáciu právnej domnienky vyplývajúcej z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine (predpoklad priemerného mesačného príjmu rodiča vo výške dvadsaťnásobku sumy životného minima), avšak bez vysvetlenia akejkoľvek spojitosti s prejednávaným prípadom a spôsobom naplnenia podmienok uplatnenia tejto domnienky, spočívajúcich v nesplnení konkrétnych, zákonom stanovených, povinností výživou povinného rodiča.

Súd prvej inštancie v bode 28. rozsudku konštatoval, že otec maloletého žije v F., kde má možnosť získať si prácu aj v inom odvetví, že nie je práceneschopný, aby sa nemohol zamestnať, a nepreukázal ani svoj zhoršený zdravotný stav, avšak tieto skutočnosti žiadnym spôsobom nevyhodnotil vo vzťahu k schopnostiam otca dosahovať konkrétny priemerný mesačný netto zárobok, vychádzal iba zo všeobecných konštatovaní bez ozrejmenia spôsobu zohľadnenia veku otca, jeho zdravotného stavu, schopností, stupňa dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, praxe, jazykových znalostí a možností na trhu práce.

12.

Všeobecne, pokiaľ vyhodnotením vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospeje k záveru, že zistené príjmy otca nezodpovedajú jeho možnostiam a schopnostiam, inak povedané, že otec nevyužíva svoje schopnosti a možnosti, bude namieste vychádzať z princípu zakotveného v § 75 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého na schopnosti, možnosti a majetkové pomery prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako súd prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Schopnosti a možnosti povinného rodiča nemožno zamieňať s výškou ich dosahovaných príjmov, pretože táto nemusí vždy zodpovedať schopnostiam a možnostiam povinného rodiča. Podľa Zákona o rodine na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť nielen na jeho skutočné príjmy, ale najmä na jeho reálne schopnosti a na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosť, pracovné skúsenosti, situáciu na trhu práce a pod. Pokiaľ sa preukáže, že na strane otca došlo k poklesu príjmu (oproti príjmu, ktorý bol súdom ustálený v predchádzajúcom konaní o výživnom), súd musí skúmať dôvody, ktoré k tomu viedli. V prípade naplnenia predpokladov pre aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá zákona o rodine súd postupuje v uvedenom zmysle. Ak teda v danej veci s prihliadnutím na vek otca, jeho zdravotný stav, kvalifikáciu (vysokoškolské vzdelanie II. stupňa), vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a ďalšie okolnosti prípadu bude mať súd za to, že príjmy, ktoré aktuálne dosahuje, nie sú primerané a mohol by dosahovať vyššie, ustáli takýto príjem ako tzv. potencionalný príjem otca a z neho

bude vychádzať pri určení primeraného výživného, samozrejme, berúc do úvahy aj celkové majetkové a osobné pomery otca a jeho životnú úroveň.

Potencialita príjmov nachádza uplatnenie v súlade s právnou normou za situácie, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené nie len svoje základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a výchovou, ale aj potreby, ktoré sice nie sú základné, ale súvisia s uspokojovaním potrieb prináležiacim veku a individuálnym danostiam maloletého dieťaťa. Jej uplatnenie predpokladá nie len naplnenie podmienok samotného uplatnenia, ale aj vykonanie dokazovania za účelom zistenia konkrétnej výšky potenciálneho príjmu povinného rodiča, ktoré v danom prípade súd prvého stupňa nevykonával.

13.

Vychádzajúc z vyššie uvádzaných nedostatkov odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie bolo vydané bez dostatočne zisteného skutočného stavu veci, neposkytuje odpovede na zásadné otázky konania a nenapĺňa tak zákonné požiadavky vyplývajúce preň z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, v súvislosti s čím je nepreskúmateľným a porušujúcim právo účastníkov na spravodlivý proces, ku ktorým skutočnostiam musí odvolací súd preskúmavajúci postup a rozhodnutie súdu prvého stupňa bez viazanosti odvolacími dôvodmi prihliadať aj z úradnej povinnosti. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP zrušil ako nepreskúmateľný pre absenciu procesným predpisom vyžadovaného zrozumiteľného a presvedčivého odôvodnenia a porušujúci tak základné procesné práva účastníkov konania, ako aj pre nedostatočné zistenie skutočného stavu veci.

14.

Predpokladom prijatia objektívneho a v súlade so zákonom odôvodneného rozhodnutia v ďalšom konaní je dôsledné porovnanie pomerov účastníkov v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom s ich aktuálnymi pomermi, podmienkou ktorého je doplnenie dokazovania v odvolacím súdom naznačenom smere.

Po doplnení dokazovania potom súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne, pričom ako nezáväzná pomôcka mu môže poslúžiť Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom, ktorej vyhotovenie bolo zabezpečené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky aj na základe rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky a za účelom jej ďalšieho zjednocovania, a to aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 CSP), nové rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické, presvedčivé a zrozumiteľné.

15.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).